

Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) vykonala v rámci svojej kontrolnej činnosti kontrolnú akciu zameranú na dodržiavanie povinností hospodárskych subjektov, ktoré uvádzajú na trh alebo sprístupňujú na trhu SR adaptéry v zmysle zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“).

Podľa citovaného zákona patria adaptéry medzi tzv. „určené výrobky“, ktoré predstavujú zvýšené riziko ohrozenia bezpečnosti, zdravia, majetku osôb, životného prostredia alebo iného verejného záujmu, na ktorého zmiernenie alebo odstránenie sú stanovené základné požiadavky v príslušných technických predpisoch. V prípade tejto skupiny výrobkov ide najmä o Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 148/2016 Z. z. o sprístupňovaní elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu (ďalej len „NVSR č. 148/2016 Z. z.“), v ktorom sú stanovené základné požiadavky na elektrickú bezpečnosť. Konkrétne technické požiadavky sú následne stanovené v technickej norme STN EN 62368-1 Zariadenia audio/video, informačných a komunikačných technológií. Časť 1: Požiadavky na bezpečnosť (ďalej len „technická norma“), ktorá v plnom znení nahradila technickú normu STN EN 60950-1 Zariadenia informačných technológií. Bezpečnosť. Časť 1: Všeobecné požiadavky.

Poznámka

Jednoduchý cestovný adaptér, ktorý pozostáva iba zo zástrčky z jedného národného systému do zásuvky iného národného systému a ničoho iného, spadá do rozsahu pôsobnosti Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988 z 10. mája 2023 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES a smernica Rady 87/357/EHS. Konkrétne technické požiadavky sú následne stanovené v technickej norme STN IEC 60884-1 Vidlice a zásuvky na používanie v domácnostiach a na podobné účely. Časť 1: Všeobecné požiadavky.

Obrázok č. 1 – Příklad jednoduchého cestovného adaptéra

Cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť, či vlastnosti, ktoré deklarujú výrobcovia týchto výrobkov zodpovedajú skutočnosti, t. j. či sú v súlade s predpísanými technickými požiadavkami s dôrazom na ich bezpečnosť.

Predmetom kontrolnej akcie boli adaptéry sprístupňované na trhu SR prostredníctvom kamenných prevádzkových jednotiek, ako aj prostredníctvom elektronických obchodov (e-shopov), bez ohľadu na krajinu ich pôvodu.

Obrázok č. 2 – Príklady adaptérov, ktoré boli predmetom kontrolnej akcie

Výsledky kontroly

1. Výsledky kontroly súladu adaptérov s požiadavkami NVSR č. 148/2016 Z. z.

Išlo o kontrolu povinného označovania povinnými údajmi, EÚ vyhlásenia o zhode, sprievodnej a technickej dokumentácie. V rámci kontrolnej akcie bolo celkovo prekontrolovaných **92 druhov** adaptérov. Z **92 kontrolovaných druhov** adaptérov boli nedostatky zistené u **18 druhov** v celkovej hodnote **621,75 €**, čo predstavuje **19,57 % druhov s nedostatkom**.

Tabuľka č. 1 - Prehľad zistených nedostatkov

Zistený nedostatok	Počet druhov
Chýbajúce označenie CE	7
Chýbajúce označenie výrobcu s kontaktnou adresou	12
Chýbajúce označenie dovozcu s kontaktnou adresou (ak existuje)	4
Chýbajúce označenie modelu alebo typu, prípadne série či šarže, alebo iným údajom umožňujúcim identifikáciu výrobku	7
EÚ vyhlásenie o zhode	-
počet druhov, pri ktorých bolo žiadané jeho predloženie	19
nebolo predložené	11
nebolo v štátnom jazyku	2
neobsahovalo požadované náležitosti	1
Technická dokumentácia	-
počet druhov, pri ktorých bolo požadované jej predloženie	14
technická dokumentácia nebola predložená, resp. bola nekompletná	10

Z výsledkov kontrol vyplýva, že najčastejšie zisťovanými nedostatkami bolo chýbajúce označenie výrobcu s jeho kontaktnou adresou, nepredloženie EÚ vyhlásenia o zhode a technickej dokumentácie zo strany kontrolovaných hospodárskych subjektov. V niektorých prípadoch 1 druh výrobku vykazoval viac ako 1 nedostatok.

2. Výsledky kontroly plnenia technických požiadaviek

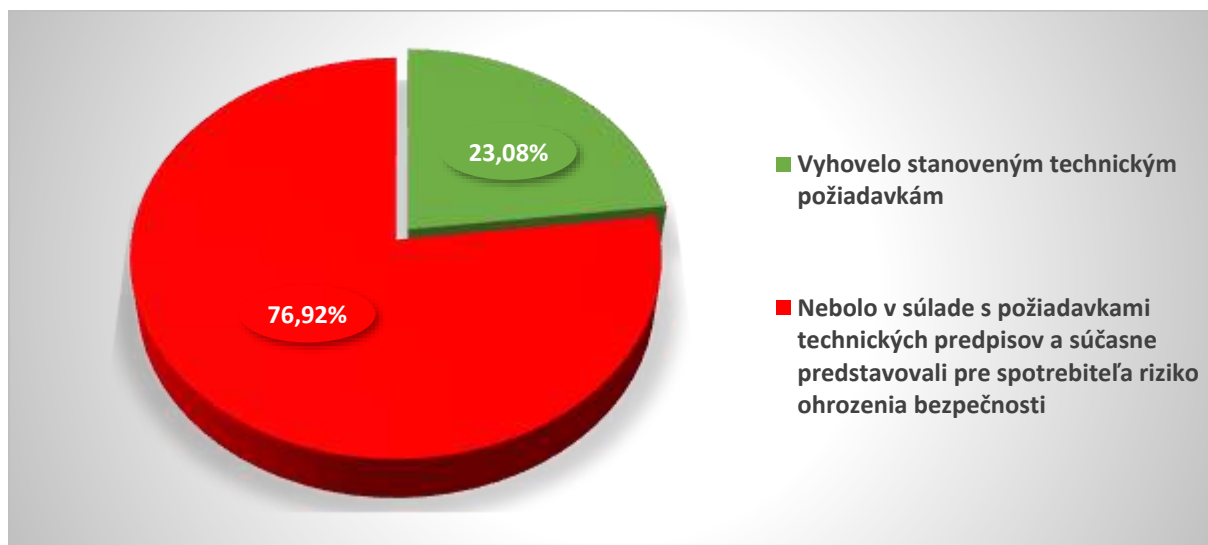
Na overenie bezpečnosti adaptérov a ich zhody s predpísanými technickými požiadavkami, odobrali inšpektori SOI celkovo **13 druhov** sprístupňovaných na trhu SR. Išlo o výrobky, ktoré boli v priamej ponuke pre spotrebiteľa, či už v rámci kamenných prevádzkových jednotiek alebo prostredníctvom tzv. „online“ predaja.

Testovanie vzoriek prebiehalo v akreditovanom laboratóriu v súlade s technickou normou.

Výsledky vykonaných skúšok preukázali, že:

- **3 druhy** vyhoveli stanoveným technickým požiadavkám,
- **10 druhov** nebolo v súlade s požiadavkami technických predpisov a súčasne predstavovali pre spotrebiteľa vážne riziko ohrozenia bezpečnosti.

Graf č. 1 – Percentuálne znázornenie výsledkov testovania

Z grafu vyplýva, že viac ako 75 % testovaných druhov nebolo v súlade s predpísanými technickými požiadavkami.

V prípade 7 druhov adaptérov výsledky vykonaných skúšok preukázali potenciálne nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom v dôsledku toho, že výrobok nevyhovel skúške elektrickej pevnosti, počas ktorej došlo k prerazu izolácie.

Obrázok č. 3 – Nebezpečný výrobok - Nabíjačka YOURZ, model Z7, predstavujúci pre spotrebiteľa riziko ohrozenia bezpečnosti

V prípade 3 druhov adaptérov výsledky vykonaných skúšok preukázali potenciálne nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom v dôsledku nedostatočného konštrukčného vyhotovenia, keď vidlicu spotrebiča triedy ochrany I, ktorý vyžaduje ochranné uzemnenie, je možné zasunúť do univerzálnej zásuvky adaptéra, ktorá nezabezpečuje pripojenie ochranného vodiča. Výrobok tak neposkytuje žiadnu ochranu pred úrazom elektrickým prúdom v prípade zapojenia spotrebiča triedy ochrany I do tohto adaptéra.

Obrázok č. 4 – Nebezpečný výrobok - Univerzálny cestovný adaptér, NO: 931L, predstavujúci pre spotrebiteľa riziko ohrozenia bezpečnosti

SOI v prípade nesúlady adaptérov s požiadavkami technických predpisov umožnila všetkým kontrolovaným hospodárskym subjektom prijať nápravné opatrenia s tým, že do doby odstránenia zistených nedostatkov na výrobkoch nebudú tieto ďalej sprístupňovať na trhu a súčasne budú o zistenom nedostatku informovať všetkých svojich odberateľov.

Vzhľadom k tomu, že tieto adaptéry predstavovali pre spotrebiteľa vážne riziko ohrozenia bezpečnosti, nápravné opatrenia boli rozšírené aj o povinnosť hospodárskeho subjektu účinným spôsobom bezodkladne informovať o zistených rizikách, ktoré sa týkajú týchto výrobkov osoby, ktoré by mohli byť použitím nebezpečného výrobku vystavené takému riziku.

SOI informovala o výskyte nebezpečných druhov adaptérov spotrebiteľov na svojej internetovej stránke www.soi.sk a zároveň oznámila všetky dostupné podrobnosti, najmä údaje o identifikácii výrobku, pôvode, dodávateľskom reťazci, riziku, povahe a trvaní prijatých vnútroštátnych opatrení, do systému na rýchlu výmenu informácií o nebezpečných nepotravinových výrobkoch, t. j. systému Safety Gate (Rapex).

Záver

Hlavným cieľom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie technických požiadaviek adaptérov zo strany výrobcov. Opodstatnenosť stanoveného zámeru, venovať zvýšenú pozornosť technickému vyhotoveniu pred kontrolou formálnych nedostatkov, potvrdzujú výsledky samotnej kontrolnej akcie.

Z celkového počtu 92 prekontrolovaných druhov 18 z nich (19,57 %) vykazovalo nesúlad s osobitným predpisom z oblasti posudzovania zhody, t. j. NVSR č. 148/2016 Z. z., ktoré je transpozíciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/35/EÚ o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa sprístupnenia elektrického zariadenia určeného na používanie v rámci určitých limitov napätia na trhu, pokiaľ ide o plnenie povinností týkajúcich sa povinného značenia, či sprievodnej a technickej dokumentácie. Ešte horšie dopadla kontrola samotných technických vlastností kontrolovaných adaptérov. Až 76,92 % kontrolovaných druhov vykazovalo určitý technický nedostatok, ktorý môže mať za následok priame ohrozenie bezpečnosti a zdravia spotrebiteľa. Je možné konštatovať, že ide o veľmi vážne zistenie, pretože na prvý pohľad sa výrobky javia v poriadku, pričom ale ich technické vyhotovenie nie je v súlade so stanovenými požiadavkami. Pritom práve technické nedostatky môžu mať priamy vplyv na bezpečnosť nielen samotných spotrebiteľov, ale aj iných koncových používateľov. SOI tak bude venovať zvýšenú pozornosť kontrolám zameraným na adaptéry v nadchádzajúcom období.